

Kort om gymnasieskolan

Skolverket

Den här broschyren kan beställas från:

Fritzes kundservice

106 47 Stockholm

tel: 08-690 95 76

fax: 08-690 95 50

e-post: skolverket@fritzes.se

ISBN 978-91-87115-86-8

Beställningsnummer: 12:1318

Grafisk produktion: Typisk Form designbyrå

Foto: Michael McLain

Upplaga: 40 000 ex

Tryck: Elanders Sverige AB

Stockholm december 2012

A young Black male student is seated at a desk in a classroom, looking thoughtfully to the side. He is wearing a dark jacket. The background shows a typical classroom setting with desks, chairs, and a window with curtains. A teal text box is overlaid on the bottom half of the image.

ALLA UNGDOMAR i Sverige som har avslutat grundskolan har rätt till en treårig gymnasieutbildning. En förutsättning är att man har godkänt i ett antal ämnen från grundskolan. Gymnasieutbildningen ger en god grund för yrkesverksamhet, fortsatta studier, personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

18 nationella program

Det finns 18 nationella program i gymnasieskolan, 12 yrkesprogram och 6 högskoleförberedande program. Alla program är treåriga.

Efter ett yrkesprogram ska eleverna vara väl förberedda för yrkeslivet och utbildningen ska hålla hög kvalitet. En elev som avslutat ett yrkesprogram ska kunna påbörja en yrkesbana direkt efter utbildningen. Alla elever på ett yrkesprogram har också rätt att välja de kurser som krävs för att uppnå grundläggande högskolebehörighet.

Efter ett högskoleförberedande program ska eleverna vara förberedda för högskolestudier. Dessutom finns fem introduktionsprogram för elever som inte är behöriga till ett nationellt program.

På vissa skolor finns utbildningar som avviker från de nationella programmen: särskilda varianter, olika riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU).

DE 18 PROGRAMMEN

YRKESPROGRAM

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Handels- och administrationsprogrammet
- Hantverksprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Industritekniska programmet
- Naturbruksprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
- VVS- och fastighetsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM

- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Humanistiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet

A vertical decorative bar on the left side of the page, consisting of a series of colored circles in shades of teal, light blue, red, and light green, arranged in a repeating pattern.

Behörighetskrav till gymnasieskolan

Behörighetsreglerna för att få påbörja en gymnasieutbildning skiljer sig mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program.

För att komma in på ett nationellt program oavsett om det är ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program måste eleven ha godkänt i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik från grundskolan.

För yrkesprogrammen krävs dessutom godkända betyg i ytterligare fem ämnen, det vill säga totalt åtta.

För högskoleförberedande program krävs dessutom godkända betyg i ytterligare nio ämnen, det vill säga totalt tolv ämnen. För ekonomi- och samhällsvetenskapsprogrammet samt för humanistiska programmet ska fyra av de nio övriga godkända ämnena vara geografi, historia, samhällskunskap och religionskunskap. För naturvetenskapsoch teknikprogrammet ska tre av de nio övriga godkända ämnena vara biologi, fysik och kemi. För estetiska programmet är de nio övriga ämnena valfria.

Vissa utbildningar inom det estetiska området, spetsutbildningar och idrottsprogram, kan ha särskilda antagningskrav och ibland tester.

Läs mer på www.utbildningsinfo.se

Introduktionsprogram

Fem olika introduktionsprogram ska ge obehöriga elever nya möjligheter. Via programmen kan eleven bli behörig till ett nationellt program, förberedas för arbetsmarknaden eller gå vidare till annan utbildning.

DE FEM INTRODUKTIONSPROGRAMMEN ÄR

- Preparandutbildning
- Programinriktat individuellt val
- Yrkesintroduktion
- Individuellt alternativ
- Språkin introduktion

Examensmål

För varje nationellt program finns ett examensmål. Examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevernas första dag på programmet. De ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll.

Kurser och ämnesplaner

Den svenska gymnasieskolan är kursutformad. Det betyder att eleverna läser en eller flera kurser inom de olika ämnen som ingår i programmen. De flesta kurserna omfattar 100 poäng vilket motsvarar cirka fyra veckors heltidsstudier. Gymnasieskolans ämnen och de olika kursernas innehåll och kunskapskrav beskrivs i ämnesplaner som styr undervisningen.

Programmets struktur

De **gymnasiegemensamma ämnena** är ämnen som alla gymnasieelever läser. Dessa är engelska, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap och svenska eller svenska som andraspråk. Eleverna studerar de gymnasiegemensamma ämnena i varierande omfattning på de olika programmen.

Utöver de gymnasiegemensamma ämnena innehåller varje program ett antal **programgemensamma ämnen**, som alla elever på ett specifikt program läser. De ger programmet dess prägel.

Alla program utom vård- och omsorgsprogrammet har olika **inriktningar** som eleven kan välja mellan. Dessutom finns på varje program olika kurser i en programfördjupning. I utbildningen ingår också ett individuellt val.

Inom det **individuella valet** på yrkesprogrammen ska skolan erbjuda kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet. På samtliga program ska eleverna ha möjlighet att läsa minst en estetisk kurs och minst en kurs i idrott och hälsa inom det individuella valet.

I utbildningen på alla program ingår också ett **gymnasiearbete**, som sammanfattar utbildningen på programmet. Gymnasiearbetet måste vara godkänt för att eleven ska få examen.

Två typer av examen

En elev som avslutat ett gymnasieprogram kan få en gymnasieexamen.

För en **yrkesexamen** ska eleven ha läst 2 500 poäng varav 2 250 ska vara godkända. Eleven ska ha godkänt i svenska 1, eller svenska som andraspråk 1, engelska 5 och matematik 1. Ett krav är också att eleven har godkänt i 400 poäng av de programgemensamma ämnena och ett godkänt gymnasiearbete. Eleven kan få en yrkesexamen både genom lärlingsutbildning och genom skolförlagd yrkesutbildning.

För en **högskoleförberedande examen** ska eleven ha läst 2 500 poäng varav 2 250 ska vara godkända. Eleven ska ha godkänt i svenska 1, 2 och 3 eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3, engelska 5 och 6 samt matematik 1. Dessutom ska eleven ha ett godkänt gymnasiearbete.

En högskoleförberedande examen ger automatiskt grundläggande behörighet till högskolan. En elev som går ett yrkesprogram kan få grundläggande behörighet till högskolan genom att välja kurserna svenska 2, svenska 3 och engelska 6. Skolan måste erbjuda dessa kurser som individuellt val och som utökat program. Dessutom har eleven rätt att läsa kurserna inom den kommunala vuxenutbildningen efter examen.

Utöver den grundläggande behörigheten till högskolan krävs ofta godkända betyg i kurser som har särskild betydelse för den sökta utbildningen, så kallad särskild behörighet. Läs mer om behörighet till högskolestudier på www.utbildningsinfo.se

En elev som har en yrkesexamen från gymnasieskolan kan börja jobba direkt inom det yrke man utbildat sig för.

En elev som inte uppnått kraven för gymnasieexamen ska i stället för ett examensbevis få ett studiebevis.

Lärlingsutbildning och apl

En elev i gymnasieskolan kan gå utbildningen antingen på en skola eller på en eller flera arbetsplatser. På ett skolförlagt yrkesprogram är minst 15 veckor av utbildningen på en eller flera arbetsplatser som så kallat arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Lärlingsutbildningen har samma mål och kunskapskrav som utbildningen som bedrivs på en skola. Den leder även till samma yrkesexamen från gymnasieskolan. På en lärlingsutbildning är minst hälften av utbildningen på en eller flera arbetsplatser. Läs mer om lärlingsutbildning på www.utbildningsinfo.se De ansvariga för en skola kan också besluta att även högskoleförberedande program kan erbjuda apl.

Entreprenörskap

Entreprenörskap ska genomsyra hela gymnasieskolan. På alla program finns möjlighet för eleverna att fördjupa sig i entreprenörskap. Entreprenörskap kan vara både att starta och driva företag, och att vara kreativ, ta initiativ, se möjligheter och lösa problem.

Betygsskalan

Betygsskalan har beteckningarna A–F, där A är det högsta betyget och E är det lägsta godkända betyget. F innebär icke godkänt. Eleven får betyg efter varje avslutad kurs. Nationella kunskapskrav finns för betygsstegen A, C och E.

En del av Europa

Den svenska gymnasieskolan knyter an till de europeiska kvalifikations-systemen. Syftet är att främja medborgarnas rörlighet mellan länder och att underlätta det livslånga lärandet.

Vuxenutbildningen

Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska använda samma ämnesplaner och kunskapskrav som gymnasieskolan. Samtidigt ska vuxenutbildningen vara flexibel och anpassas efter vuxenelevens behov.

Den här trycksaken finns också översatt till
minoritetsspråken och ett antal invandrarpråk.
Översättningarna finns som pdf-filer på skolverket.se
i publikationsdatabasen.

Skolverket

www.skolverket.se